

Thesis Title Molecular Characterization of β -thalassemia Intermedia and β -thalassemia Major in Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital

Author Miss Waratip Sritong

M.S. Medical Technology

Examining Committee

Lecturer Dr. Thanusak Tatu	Chairman
Emeritus Professor Dr. Torpong Sanguanserm Sri	Member
Emeritus Professor Dr. Panja Kulapongs	Member
Associate Professor Dr. Supan Fucharoen	Member

ABSTRACT

β -thalassemia encompasses a broad clinical spectrum ranging from a mild form of β -thalassemia intermedia to a severe type of β -thalassemia major. At least three genetic modifying factors alleviating the clinical severity in the β -thalassemia syndrome were revealed including the mild β -thalassemia mutations, co-existence of α -thalassemia and the presence of the $XmnI$ - γ site which results in increased synthesis of fetal hemoglobin. However, geographical and ethnic heterogeneity of the pattern of association of these three genetic modifying factors and clinical picture in β -thalassemia has been collectively observed. The pattern of association of these three genetic modifiers with the clinical presentation among the patients with β -thalassemia in Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital has never been reported. The objectives of this study were to characterize the molecular background of β -thalassemia intermedia and β -thalassemia major and to determine the associations of these three genetic factors with the clinical presentations of the β -thalassemia in Maharaj Nakorn Chiang Mai

Hospital. The study was performed in 60 β -thalassemic patients, 32 of whom were clinically categorized as β -thalassemia major and 28 as β -thalassemia intermedia. Hb levels, Hb identification, F cell enumeration as well as detections of β -thalassemia mutations, α -thalassemia deletion (SEA type) and $Xmnl$ - γ polymorphism were conducted in all subjects. Automated nucleotide sequencing was undertaken to confirm the β -thalassemia mutations characterized by the mutagenically separated polymerase chain reaction (MS-PCR). It was found that the types of β -thalassemia mutations identified by both the MS-PCR and the nucleotide sequencing completely matched. Eight β -thalassemia mutations producing both β^0 - and β^+ -thalassemia were found with the β^0 -thalassemia producing alleles accounting for 61.66% in which the 4bp (-TTCT) deletion predominated, β^+ -producing alleles for 7.43% and β^E -allele for 25%. The $Xmnl$ - γ allele ($Xmnl$ - γ , +) was less frequently detected than the absent one ($Xmnl$ - γ , -) (29.1% & 70.9%, respectively). The α -thalassemia (SEA type) was the least frequent genetic modulating factor observed (15.6%). No consistent associations of these three analyzed genetic factors with the clinical presentation were demonstrated. It was concluded that the genetic background of the β -thalassemia major and the β -thalassemia intermedia in Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital was heterogeneous. The β -thalassemia mutations and the $Xmnl$ - γ polymorphism seems to be the best prediction markers for clinical severity of this disorder. Moreover, the $Xmnl$ - γ polymorphism is closely linked to the β^E -gene and in combination with the HbE/ β^0 -thalassemia most likely resulted in β -thalassemia intermedia. However, other genetic and non-genetic modifying factors particularly those associated with augmentation of HbF production remain to be further elucidated.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ลักษณะทางโมเลกุลในผู้ป่วยบีตาธาลัสซีเมียชนิดที่มีอาการทางคลินิกปานกลางและรุนแรงในโรงพยาบาลมหาราชานครเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางสาววราทิพย์ ศรีทอง

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.ธนศักดิ์ ตาตุ	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ต่อพงศ์ สงวนเสริมศรี	กรรมการ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ปัญญา กุลพงษ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณ พูเจริญ	กรรมการ

บทคัดย่อ

β -thalassemia มีอาการของโรคแตกต่างกันได้มากตั้งแต่ชนิดที่มีอาการรุนแรงปานกลาง (β -thalassemia intermedia) และชนิดที่มีอาการรุนแรงมาก (β -thalassemia major) โดยมีปัจจัยที่ช่วยลดความรุนแรงของโรค ได้แก่ ชนิดของบีตาธาลัสซีเมียมิวเตชัน การมีอัลฟาธาลัสซีเมียร่วม และการมี $XmnI$ - γ site ซึ่งเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเพิ่มการสังเคราะห์ HbF อย่างไรก็ตามการแสดงออกของปัจจัยทั้ง 3 ชนิดนี้มีความแตกต่างกันไปขึ้นกับพื้นที่และเชื้อชาติของผู้ป่วย ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสามดังกล่าวในผู้ป่วยบีตาธาลัสซีเมียที่เข้ารับการรักษา ณ โรงพยาบาลมหาราชานครเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาพื้นฐานระดับโมเลกุลของผู้ป่วย β -thalassemia intermedia และ β -thalassemia major และเพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยทางโมเลกุลทั้งสามชนิดดังกล่าวกับอาการทางคลินิกของผู้ป่วยทั้งสองกลุ่ม โดยทำการศึกษาในผู้ป่วยบีตาธาลัสซีเมีย จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ β -thalassemia major จำนวน 32 คน และ β -thalassemia intermedia จำนวน 28 คน การศึกษาประกอบด้วย การตรวจหาปริมาณฮีโมโกลบิน (Hb levels), การตรวจหาชนิดและปริมาณฮีโมโกลบินด้วยวิธี high performance liquid chromatography (HPLC), การตรวจหา F cells ด้วยวิธี immunofluorescence staining, การตรวจหา β -thalassemia mutations, การตรวจ α -thalassemia gene ชนิด Southeast Asian (SEA) type และ

การตรวจหา $XmnI$ - γ polymorphism และใช้วิธี direct nucleotide sequencing ในการยืนยันผลการตรวจ β -thalassemia mutations โดยวิธี mutagenically separated polymerase chain reaction (MS-PCR) จากการศึกษพบว่าผลการตรวจ β -thalassemia mutations จากทั้งสองวิธีให้ผลตรงกันและพบ β -thalassemia mutations ทั้งหมด 8 ชนิดซึ่งทำให้เกิดทั้ง β^0 และ β^+ -thalassemia โดยพบ mutations ที่ทำให้เกิด β^0 -thalassemia ร้อยละ 61.66 ซึ่งมี β^0 -thalassemia mutation ชนิด 4-bp (-TTCT) deletion มากที่สุด พบ β -thalassemia mutations ที่ทำให้เกิด β^+ -thalassemia ร้อยละ 7.43 และพบ β^E ร้อยละ 25 นอกจากนี้พบผู้ป่วยที่มี $XmnI$ - γ allele ($XmnI$ - γ : +) น้อยกว่าผู้ป่วยที่ไม่มี $XmnI$ - γ allele ($XmnI$ - γ : -) โดยพบร้อยละ 29.1 และ 70.9 ตามลำดับ และพบพาหะของ α -thalassemia ชนิด SEA น้อยที่สุดคือร้อยละ 15.6 ความสัมพันธ์ของปัจจัยระดับโมเลกุลทั้งสามกับอาการทางคลินิกในผู้ป่วย β -thalassemia ที่ศึกษาไม่มีความแน่นอน จากการศึกษาสรุปว่าลักษณะทางโมเลกุลของ β -thalassemia major และ β -thalassemia intermedia ของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความหลากหลาย ชนิดของ β -thalassemia mutations และ $XmnI$ - γ polymorphism น่าจะนำมาใช้ในการทำนายอาการทางคลินิกของผู้ป่วยโรคนี้ ยิ่งไปกว่านั้น $XmnI$ - γ polymorphism มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ β^E -gene และถ้าพบร่วมกับ HbE/ β^0 -thalassemia ส่วนมากผู้ป่วยจะมีอาการทางทางคลินิกเป็น β -thalassemia intermedia อย่างไรก็ตาม ยังจะต้องทำการศึกษาปัจจัยทางพันธุกรรมและปัจจัยอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มปริมาณการสังเคราะห์ HbF เพิ่มเติมอีกต่อไป